

Motion till riksdagen

1989/90:Ub540

av Ulla Orring (fp)

Rekrytering av samisk- och finsktalande personer till läkarutbildningen i Umeå

Redan 1975 uttalade riksdagen riktlinjer för invandrar- och minoritetspolitiken och dessa sammanfattades då i begreppen jämlikhet, valfrihet och samverkan. Jämlikhetsmålet innebär att skilda befolkningsgrupper ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter i det svenska samhället, men också att minoritetsgrupper ska ha möjlighet till en egen språklig och kulturell identitet inom ramen för det svenska samhället.

Vidare uttalade föredragande statsrådet 1976/77 om insatser för samerna följande: "Det bör således klart uttalas att samerna utgör en etnisk minoritet i Sverige som i egenskap av ursprunglig befolkning i sitt eget land, intar en särskild ställning både gentemot majoritetsbefolkningen och andra minoritetsgrupper."

En viktig funktion i samhället utgör hälso- och sjukvården, där vi även fastställt målet om en god hälsa på lika villkor för hela landets befolkning.

Hur har samhället kunnat tillgodose kraven om en fungerande sjukvård för samerna? Knappast enligt målsättningen!

Trots att de utgör en ursprungsbefolkning i sitt eget land har man alltför länge saknat utbildade läkare med samiska som hemspråk.

Detsamma kan sägas om den finsktalande befolkningen i framförallt Norrbotten och i Tornedalen.

Målet måste därför på sikt vara att stimulera studerande med kunskaper i samiska och finska till läkarutbildning för att på ett bättre sätt kunna förmedla sjukvård till dessa grupper.

Enligt de utbildningsplaner som behandlas i årets budgetproposition uppehåller sig statsrådet särskilt kring förnyelse av läkarutbildningen inriktad mot primärvårdens behov och där man särskilt bör beakta invandrarnas situation inom hälso- och sjukvården.

På samma sätt anser jag att samernas och den finsktalande befolkningens situation måste uppmärksammas.

För att kunna utöva läkaryrket är förutom medicinska kunskaper och etiska regler språket en viktig grundförutsättning. Om jag inte förstår min patient och även saknar kunskap om den kultur och miljö som patienten vistas i, torde hindren vara större än möjligheterna till att bota patienten.

I andra länder med minoritetsbefolkning har man långt tidigare uppmärksammat problematiken. I Danmark understödjer man utbildning av grönländare (inuitter) till sjukvårdspersonal och läkare. I Kanada med liknande gles-

bygdsproblem som våra, förs nu en medveten politik i syfte att överföra ansvaret för sjukvården inom inuitiska och indiska befolkningsgrupper till personal, rekryterade från dessa minoritetsgrupper.

I Finland finns läkarutbildningsplatser reserverade för samer vid universitetet i Uleaborg. I Norge har alltsedan 1963 funnits en särskild kvot för samisktalande läkarstuderande vid universitetet i Bergen, där två platser avsatts för detta ändamål. Även i Tromsö finns samiska studenter. Här har studenterna erhållit extra poäng för kunskapen i samiska vid ansökan till läkarlinjen.

Erfarenheterna från bl.a. Norge visar också att studieresultatet från de samisktalande ej heller på något sätt varit sämre än hos de enbart norsktalande.

Dessutom framkommer klart att tillgängligheten och förutsättningarna att kunna erbjuda den samiska/finsktalande befolkningen har ökat betydligt. I Nordnorge har man t.o.m. kunnat öppna ett specialistcentrum i Karasjok, bemannat av samisktalande läkare i invärtesmedicin och reumatologi.

En hälsoundersökning om den samiska befolkningens hälsotillstånd i Norge visade att 65% av den undersökta gruppen uppgav språkproblem som hinder för att söka sjukvård.

Vad gör vi i Sverige för att förbättra tillgängligheten för våra minoriteter? Som svar på min motion från förra året som för övrigt avvisades kommenterade utbildningsutskottet att motionens främsta syfte var att förbättra läkar-situationen. Utskottet har även tidigare uttalat att frågan närmare behöver övervägas av berört universitet och UHÄ.

Men motions syftet är tvåfaldigt – dels att förbättra läkarrekryteringen till den norra delen av Sverige och dels att förbättra hälso- och sjukvårdssituationen för patienter med samiska och finska som första språk.

Medicinska fakulteten vid universitetet i Umeå behandlar ärendet nu. Men en ändrad intagningskvot kräver annat beslut än från medicinska fakulteten.

Jag föreslår att personer med samisk och finskspåkig bakgrund i Sverige som fyller allmänna kompetenskrav för läkarutbildning ges extra intagningspoäng till läkarutbildning för kunskaper i samiska eller finska, alternativt att ett visst antal läkarutbildningsplatser reserveras för dessa studerande.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utredning av förutsättningarna för en ändrad intagningskvot av studenter med samisk- och finskspråkig bakgrund till läkarlinjen för att därmed på sikt främja tillgängligheten av hälso- och sjukvård till minoritetsbefolkningen enligt förslaget.

Stockholm den 19 januari 1990

Ulla Orring (fp)